

Lavoslav
P. n. Križevica Iz. do. za S. S.
Koroška c. 19
(Dobro mesto)
Maribor

Politična v državi SHS pavšalirana.

Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četril leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali označila se začrtajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 koro.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroška c. št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldna. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

23. številka.

Maribor, dne 11. marca 1921.

Letnik XIII.

Pritisk na Nemčijo — upor proti boljševikom.

Dva dogodka se odigravata onostran mej naše države, ki držita v napeti pozornosti cel svet in utegneta imeti posledice tudi za našo državo. Pogajanja med Nemčijo in entento so se naglo in osorno razbila. Nemci so rekli, da ne morejo plačati toliko, kolikor zahteva ententa, v imenu entente je odgovoril Lloyd George, da se o nemških predlogih niti ne more govoriti. Pristavil je jasno, da ti predlogi svedočijo, da Nemčija ne izjavlja še svoje krivde na vojni in je ne mara popraviti. K temu sestanku je bil tudi povabljen francoski vrhovni vojni načelnik Foch, ki je takoj dobil pooblastilo, da nastopi proti Nemčiji z vojno močjo. Ententa je imela za ta slučaj vse pripravljeno in francoske, angleške in belgijske čete so takoj čez Ren pričele prodirati v Nemčijo. Kakšne cilje imajo, se ne ve, kakor tudi ne, kakšno postopanje bodo proti njim uveljavili Nemci. Načelnik nemške države je na prebivalstvo izdal samo oklic, v katerem ga poziva, naj vztraja in ne izgubi zaupanja, da bo nemška pravica zmagala nad nasiljem entente. Taki izrazi so lahko navadna fraza, zamorejo pa tudi imeti globlji pomen, da pričakujejo Nemci od neke pomoči. Med tem pa zaseda ententa v Porenju in v rurski pokrajini mesto za mestom, sliši se, da namerava tudi vdreti na Bavarsko, kjer so ji takozv. „Einwohnerwehren“ (meščanske straže) trn v oku. Kako daleč namerava iti, ne pove. Samo to je bilo čitati, da ima namena zasesti Berlin.

Obenem so pričeli poročati razni časniki, da je na Ruskem izbruhnil upor proti boljševikom. Iz Rusije smo navajeni na tako različna, med samo si nasprotujoča poročila, da moramo vsako vzeti z veliko previdnostjo. Rusija je od Evrope popolnoma odrezana in tam ni nobenega drugega javnega mnenja, kakor boljševiško. Izhajati smejo samo boljševiški časniki, tujina izve samo, kar poroča boljševiška vlada in ta bo seveda skušala položaj predstaviti vedno v luči, ki je zanjo ugoden. Posamezna poročila, ki prihajajo iz Finske, Švedske ali Danske in neodvisno od boljševiške vlade, temelje samo na negotovih govoricah ali na pripovedovanju beguncev, ki pa vidijo vse seveda zelo enostransko ter silno pretiravajo. Nepristranskega človeka, ki bi zamogel videti in povedati, kako je v Rusiji, ni. Toda govorice o uporih prihajajo iz različnih okrajev in potom različnih virov, so v tako veliki množini, a deloma in tudi potrjujejo poročila boljševiške vlade, da mora biti na stvari nekaj resnice. Jedro upora je v Kronštadu, pomorski trdnjavi v bližini Petrograda, tvorijo ga mornarji, torej isti ljudje, ki so svoječasno bili prvoborniki boljševizma. Najprej je izbruhnil na ladiji „Petropavlovsk“, največji ruski vojni ladiji. Načelnik je general Kozlovski. Omenja se pa tudi, da vodi gibanje Černjev, voditelj ruskih socialnih revolucionarjev, torej stranke, ki ima največ zaslobe med ruskim kmečkim prebivalstvom. V tem slučaju bi imel seveda veliko večji pomen, ker bi bil delo revolucionarnega ljudstva samega in ne izvira samo iz neke krajevnne nezadovoljnosti ali iz vplivanja monarhističnih krogov in podpore entente. Boljševiki predstavljajo obratno, da je to samo delo carskih oficirjev, katerim se je posrečilo zapeljati nekaj mornarjev, in pa hujskanje francoskih agentov. Treba bo pač videti, kako se bo stvar razvijala dalje. Mogoča je sledeča kombinacija:

Ruski boljševiki so se zares pripravljali na veliko spomladansko ofenzivo in obenem y ta namen razpršili po celi Evropi silno komunistično

Položaj se jasni. — Avtonomija na vidiku.

Beograd, 5. marca 1921

Vlada tiplje in tiplje ter se vedno bolj zapleta v lastne mreže, s katerimi je hotela loviti kalne. V ustavnem odboru, kamor je poslala najbolj nerodnega svojega zastopnika kot ministrara za konstitucijo, se ji vedno bolj izpolmidejo tla. Te dni je imela posebno težavo glede redakcij člena, ki govori o enodromnem sistemu. Marko Tričković je s svojo nerodnostjo in ne sposobnostjo kot zastopnik vlade obstruiral delovanje ustavnega odbora, ki si je moral z izgubo časa dvei sam pripraviti podlago za razpravo tega člena.

Tudi glede volilnega sistema, si vlada ni bila na čistem. Večina ustavnega odbora je bila za proporcionalni sistem, kar si pa Tričković ni upal sprejeti brez sporazuma z vlado. Proporcionalni sistem je vlada končno odobrila. Toda težje je bilo vprašanje glede pasivne volilne pravice uradništva. Vlada v svojem načrtu ne priznava uradništvu pasivne volilne pravice, toda vladna „večina“ je vlado zapustila in se v tem slučaju postavila na edino pravilno stališče, da so uradniki tudi državljani.

Najtežji udarec vladi pa je zadalo vprašanje Gospodarskega sveta („Savet Rada“), Jugoslovanski klub, ki je proti vsaki „gosposki zbornici“, v svojem načrtu predlaga, naj bi se na mesto nekakega senata poleg poslanske zbornice ustanovila gospodarsko-socialna zbornica, kjer bi se obravnavalo brez strankarskih strasti vse nepolitične zadeve. Pod vplivom tega predloga je ustavni odbor izdelal nekak načrt za Svet Rada, ker naj bi se obravnavali zakonodavni gospodarsko-socialni predlogi, ki bi postali zakon šele potem, ko jih sprejme tudi poslanska zbornica. Toda tudi tega ustavnega predloga se vlada brani na vse kriplje.

Vlada se torej ne more naslanjati niti na lastne vrste, najmanj pa na demokratsko stranko, ki je že sama na sebi zmes najrazličnejših življev.

Na vse to pa se pridre odločen vstop večine zemljoradniškega kluba proti nadaljnjim pogajanjem z vlado. Z dr. Vošnjakom in s slovenskimi samostojneži so glasovali za vstop v vlado le še Gaković, Nikola Dičan, Risto Djokić in Mile Mileradić. Vošnjak, Pucelj, Drofenik in vsa taka in

propagando. Ententa je pa tudi sklenila, da naredi konec boljševizmu, ki vznemirja neprestano celo Evropo. — Pripravljalo se je torej od obeh strani. Nemčija je hotela porabiti ugodno priliko in se s pomočjo ruskih boljševikov rešiti jerobstva entente. Boljševiki bi se pozneje že odkrižali. V sled svoje številne in organizacijske moči bi jim to ne bilo preteško. Ententa je hotela prebiti Nemece in boljševike. Nemece je hitro poklicala na odgovor. Ker so hoteli zavlačevati, je takoj rekla: „Ne“, ter jim nastavila nož na vrat. Ob enem je pomogla uornike proti boljševikom. Neverjetno je, da bi upor v tako velikem obsegu izviral samo od francoskih agentov in carskih generalov. Edino poklicana stranka, da vrže boljševizem, so socialni revolucionarji kot zasto niki ruskega ljudstva. Mogoče, da so sedaj res ti ljudje dvignili upor, a ententa jih podpira, da tako prepreči boljševiško ofenzivo in zatere boljševizem v njegovem ognjišču. Potemtakem bi tori boljševiki v dogovoru z Nemei pripravljali ofenzivo, a ententa jih je prehitela, zgrabila naglo Nemčijo, proti Rusiji pa organizirala u or socialnih revolucionarjev. Taka kombinacija je mogoča in verjetna in v tem slučaju bi se bližal konec boljševizmu. Mogoče je pa tudi marsikaj drugega. Vsekakor stojimo pred važnimi dogodki, katere moramo pazljivo za-

enaka družba so dobili pošteno brdo. I, kaj bi pa tudi ne! Saj vkljub kategoričnemu pozivu zemljoradniškega glasila „Sela“ niso hoteli izvajati posledic, zato bodo pa sedaj trčali na — hodnik.

Muslimani so bili danes pri Pašiču, o rezultatu pa se zaenkrat ne more zvedeti nič pozitivnega. Vendar pa se z vso gotovostjo trdi, da bo vlada prisiljena računati v vsemi zahtevami muslimanov, ako želi njihovo kooperacijo.

V ustavnem odboru bi se danes moralo razpravljati o upravni razdelitvi države. To je vlado zelo skrbelo. Ako bi se sprejel njen načrt o tem oddelku ustave, bi vlada že danes zapечатila svoje usode. Zato je na predlog Ljube Jovanovića, pristaša Protičevega ustavnega načrta, in muslimana Kurbegovića ta oddelek z veliko veliko večino glasov odložen v svrhu, da se poprej doseže sporazum z avtonomističnimi klubi.

S tem ste vlada in njena „večina“ priznala svoj poraz in poraz Pribičevićevega nasilnega centralizma. Jugoslovanskemu klubu je slem dan prvi „a conto“ dragocenega zadoščenja za vse žalive in škodoželjnosti nasprotnikov. Možati nastopi poslancev SLS prinašajo sadove v odločni zahtevi glede avtonomistične ureditve države.

Z veliko napetostjo se pričakujejo sedaj pogajanja radi sporazuma. V tem oziru vlada popolna soglasnost med Jugoslovanskim klubom, Narodni klubom in muslimani. Ni izključeno, da bodo ti klubi najprej med seboj določili redakcije členov o avtonomistični ureditvi države ter bodo nato enotno branili pri pogajanjih s centralisti svoj elaborat.

Od rezultata pogajanj je odvisna tudi usoda vlade in njena bodoča sestava.

Ze ta uspeh avtonomistov je tako odločilne važnosti za nadaljni razvoj dogodkov v konstituantni in izven nje, da je treba že danes računati z dejstvom, da se niti z nasiljem ne more več preiti preko avtonomistov na dnevni red.

Položaj se jasni in kar se obračajo. V tem tiči tudi velik del zasluge Jugoslovanskega kluba, ki s ponosom na dosedaj dosežene uspehe vstopa okrepljen v novo fazo ustavnih bojev.

sledovati, ker ne vemo, kaj lahko prinesejo.

Nekaj o narodni cerkvi.

Mladoliberalno časopisje je začelo v zadnjem času odkrito propagando za ustanovitev narodne cerkve med Slovenci po čehoslovaškem vzorcu. Ljubljanski liberalci, ki vtaknejo v vsako novodobno budalost kot prvi svoj nos, se si že povadim v svojo sredo „narodnega svečenika“ Miloševića, da je na sludu razvil propagando za vstop v narodno cerkev. Za Ljubljano pričakuje se Maribor ter Celje Miloševićev narodno cerkveni evangelijski.

Celjska „Nova doba“ pridno pripravlja tla za Miloševićevo seme, in je pred kratkim napovedovala, da — prestopi večina šentpeterske lare v Savinjski dolini v krog Miloševićevih spreobrnjenecv ali pa v samo pravoslavlje. Med slovenskimi Sokoli se povsod agitira za odpad od katolicizma, in za vstop v narodno cerkev, katero istovetno slovenski mladoliberalci s pravoslavljem.

Slovenski napredni inteligenci ni za izobrazbo naroda, za poglobitev državne ideje in edinstva itd., ampak našim liberalcem je pred vsem za pogon proti „zločinskemu katolicizmu“ in za vabo na odpad v narodno cerkev in pravoslavlje.

To nespametno protikatoliško gonjo naše inteligence med Slovenci je opazoval tudi univerzitetni profesor g. dr. Rado Kušej, ki ni klerikalec, in napisal v „Narod“ od nedelje cel članek o narodni cerkvi. Predvsem ugotavlja dr. Kušej, da je krščanska vera že po besedah svojega ustanovitelja namenjena vsem rodovom, tedaj ne more biti narodna, ampak je brezpogojno mednarodna. Torej že naslov „narodna cerkev“ je nespamet po konštataciji liberalnega glasila. V istem članku pobija dr. Kušej nezmožnost združitve narodne cerkve s pravoslavljem. Združitve narodne cerkve s pravoslavljem bi bila enostavno dosežena s prestopom reformistov v pravoslavlje. Toda s prestopom v pravoslavlje bi ne bilo narodnemu svečeništvu prav nič pomagano, ker bi morala pravoslavna cerkev odpustiti vse oženjene narodne svečenike iz službe. Po predpisih pravoslavja tvori posvečenje ravno tako zakonski zadržek kot pri katolikih. Pravoslavni pop se poroči, predno je posvečen. Zakon pa, ki ga sklene že posvečen duhovnik, je neveljaven tudi pri pravoslavjih.

Češko narodno svečeništvu je prosilo pravoslavni episkopat, da mu naj ta pošlje vsaj enega pravoslavnega škofa v svrhu organizacije narodne cerkve, a reformatorji bodo zastoj čakali na prihod kakega pravoslavnega škofa. Ako pa si izvolijo reformisti lastnega svojega škofa, mora biti ta posvečen od drugega, da je sloh škof. Narodna cerkev se ne nahaja v rožnatem položaju. Tako piše liberalni „Narod“ o baš neprivlačnosti mladoliberalne — moderne narodne cerkve.

Tržaška „Edinost“ je tudi posvetila zelo važen članek pod naslovom: „Čehoslovaška republika in Vatikan.“ Članek je omenka vredna moralna zaščitnica za sokolsko liberalne „narodne cerkvenike“ v Sloveniji. Članek prinaša ugotovitev izza zdajnjega narodno cerkvenega zbora v Pragi, koder so konstatirali, da je prestopilo v češko narodno cerkev 133 duhovnikov in 45.000 laikov. Tudi so nastala v tem reformističnem kongresu med pristaši narodne cerkve nasprotja: eni so se nagibali k protestantizmu, drugi so zahtevali združitve s srbskim pravoslavljem. Vsled pomanjkanja enotne in jasne verske idejne podlage je doživel celi pokret moralen udarec. Niti število pripadnikov narodne cerkve ni bilo zadostno v primeri s katolicizmu zvesto ostalimi Čehoslovaki. Nasproti 133 narodnim svečenikom je stalo 2000 katoliških duhovnikov, nasproti 45.000 narodno cerkvenih laikom 12 milijonov katoliškega ljudstva, ki je ostalo zvesto svoji cerkvi.

Novo versko gibanje ni zadobilo splošnega narodnega značaja in se vlada ni mogla nanj naslanjati. Čehoslovaška vlada je vzdrževala vsled tega dejstva še nadalje stike z Vatikanom. Kakor zatrjujejo, so bili Beneševi razgovori za njegovega bivanja v Rimu z Vatikanom prisrčni in čehoslovaški zunanji minister je zatrjeval Vatikanu, da je po njegovem mnenju verska edinstvo podlaga narodne in državne edinstvi Čehoslovakov. — Tako „Edinost“, ki ni klerikalno glasilo, ampak glas trezno mislečih nedrešenih južnih bratov, ki se zaveda o, kaj je katolicizem za nas Slovence.

Verski pokret proti katolicizmu ni doslej in ne bo uspel niti v izrazito kulturnobojni Čehoslovaški, ker so pripravljali kulturni boj že desetletja in ga država sama še danes podpira. Kako si pa predstavljajo naši liberalci spreobrnjenje slovenskega ljudstva k narodni cerkvi in v pravoslavlje, o tem se še ni izjavila doslej niti glavna agitatorica za odpad od Rima — „Nova doba.“ Sosedne države, ki poznajo skoz in skoz katoliško Slovenijo, se morajo smejeti, ako čita o pozive mladoliberalnega časopisja za od-

pač in o „apostolski“ pridigi reformista Miloševića.

Naši slovenski demokratje pa so stranka treh politično brezpomembnih mož, katerim bi se niti sanjati ne smelo o kakem verskem pokretu med Slovenci. Slovenska narodna cerkev, Milošević in naši demokratje, to je posmeha vreden trifolij kot liberalno politično zastopstvo v Beogradu. Trezni in državotvorni elementi sodijo na Čehoslovaškem in tudi pri nas drugače, kot en slovenski: Žerjav, Kukovec in hrvatska šuka Pribičević.

Zmago v kulturnem boju v Jugoslaviji bo odnesel kljub demokratskemu nasilju kancelarparagrafov katoličezem!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Ustavni odbor je končal svoje delo. Dolžnost Pašičevega kabineta je, da skliče konstituante in predloži po ustavnem odboru predebatirano ustavo plenumu. Do tod je šlo, če tudi je v dobi ustavne debate moral Pašič večkrat pod odejo. Vladni demokratje in radikali so upali, da privedejo za časa delovanja ustavnega odbora v svojo vladno silo in karibdo zemljoradnike ali pa muslimane. Vsi Pašičevi poizkusi politične mešetarije so se izjalovili. Pašičeva vlada stoji danes trdno... ravno tako kot pri njenemu že otrovanemu rojstvu. Ustavni odbor je končal svoje delo, demokratsko časopisje bi moralo zagupati krik: Sedaj pa z demokratsko centralistično ustavo pred plenum konstituante! Zastonj čakamo na klic po plenumu, Pašičeva vlada se trese pred celotno konstituanto, ker ve, da čaka njo in menda tudi njen centralizem... smrt! Mogoče, da podaljša g. Pašič svojemu kabinetu politično življenje s posteljo, ker so res nastopili pasje hladni dnevi po celi Jugoslaviji...

AVSTRIJA.

Londonška konferenca je povabila Avstrijo, naj pošlje svoje zastopnike v London, da se še enkrat proučijo nekatere določbe senžermenške pogodbe in njih udeležitev.

Avstrija pošle v London: Zveznega kanclerja dr. Mayrja, finančnega ministra dr. Grüna in prehranjevalnega ministra dr. Grünbergorja. Ta ministrska detelja bo seve spremljana od izdatnega štaba.

NEMCIJA.

Nemški zunanji minister dr. Simons se je vrnil s svojim spremstvom iz Londona v Berlin, kjer se je takoj sestalo celotno nemško ministristvo, kateremu je poročal dr. Simons o londonski krizi.

Zavezniške čete, ki zasedajo nemška mesta, štejejo 20.000 mož. Vrhovno vodstvo nad temi okupacijskimi četami ima ententni vojni svet, ki vodi operacije napram Nemčiji iz Pariza. Komando nad okupacijskimi četami ima francoski general Degoutte, ki poveljuje s svojim štabom iz Düsseldorfa.

Ententne čete: Angleži, Francozi in Belgijci so doslej zasedli: Düsseldorf, Duisburg, Rubort in Mainz. Pri okupaciji teh mest je sodelovalo tudi rečno brodovje na Renu. Okupacija se je izvršila mirno, neznatni incidenti so se doslej doigrali edino v Mainzu.

General Degoutte je proglasil nad zasedenim nemškim ozemljem obsedno stanje, katero se bo izvajalo z vso brezobzirnostjo ter strogo.

Po razglasenju obsednega stanja je ukonjen ves železniški promet z Nemčijo. Kolodvori, pošta in uradna postopja so zasedle ententne čete. Nemško uradništvo vrši svoj posle dalje pod zavezniško kontrolo. Tovarniški obrati so pod vojaško kontrolo, prepovedani so stražki in vsako zbiranje množic po ulicah in javnih lokalih. Kako prijetno je uradovati in delati pod senco ententnih bajonetov si bodo Nemci sedaj okusili.

RUSIJA.

Helsinforška poročila pravi, da so imenovali Trockega diktatorjem z neomejeno močjo. Trockij se

je podal iz Moskve v Petrograd. Upori proti sovjetski vladi so pa izbruhnili v Odesi, kjer je bila večina posadke boljševikov zvesta. Nemiri se širijo po vsej Rusiji. Med črnomoškimi mornarji se pojavlja pokret za solidarnost z baltiško mornarico. Proti Kronstadtu, kjer se nahaja torišče protiboljševikov, je poslala sovjetska vlada 30-40.000 mož ječo armado, ki se zbira v Petrogradu. Kronstadski mornarji obstreljujejo petrograjske kolodvore in vojašnice.

Politična poročila.

P KOLIKO ZAHTEVAJO MUSLIMANI. Iz Beograda javljajo, da se v pogajanjih med muslimani in vlado vodi glavna debata o svoti, katero bo vlada morala plačati muslimanskim begom za zemljišča. Muslimani zahtevajo zavsem 6 milijard K in vlada bo morala plačati, ako jih bo hotela pridobiti za vstop v kabinet. V vladnih krogih so nad pretiranimi zahtevami ozlovoljeni. Izplačanje omenjene svote bi uničilo valuto države, toda vlada ne naude drugega izhoda, ako se hoče vzdrževati na površju in stopiti pred plenum konstituante. Dragi bodo glasovi muslimanov! Toda, centralizem je v nevarnosti, in zanj se mora storiti vse, kar je mogoče!

Dnevne vesti.

d DEMOKRATI SE GRIZEJO MED SEBOJ! Korupcija, katero so začeli uganjati slovenski liberalci pri višem šolskem svetu v Ljubljani, je začela smrdeči demokratom samim. Profesor in demokrat dr. Mencej je začel zehitati po listih vođe prosvetnega poverjenstva dr. Skaberneta, kateremu „hvalevredno“ očita, da je rapisal v dobi majniške deklaracije knjigo „Cesar Karl.“ V tej knjigi demokratski avstrijakant Skaberne navdušuje vojske za cesarja Karla in to v času, ko so živkali o propadu slavni Habsburžanov že vrabei na strehi. Dr. Tavčarjev bojni rog, negovi krsti ljubljanskih mostov z imeni slavni Habsburžanov, dr. Skabernetov „Cesar Karl“, pri nas na Štajerskem pa razni nemšurško avstroilski Tancigi iz Ptujca, Schunki iz Selnice staroste Sokola — to je bratsko ujedinenje! Bivši avstroilci, nemškurarji in sedaj naenkrat jugoslovanska sol, ali se smemo čuditi, da s je začela ta ujedinjena demokratska mešanica grizti med seboj! Zivela demokratska vzajemnost! Gnoj ostane gnoj, samo da so ta liberalni gnoj prekidali iz Avstrije v Jugoslavijo in ga razmnožili z demokratskimi smetmi iz celotne Jugoslavije.

d DEMAGOSTVO samostojnežev. Kakor znano, je dr. Vošnjak v ustavnem odboru „ožigosal“ nekega slovenskega duhovnika, ki je v volilni borbi agiral zoper stranko, kateri načeluje s Srbkinjo poročen človek. Res je, da so v volilni borbi hujskali ravno samostojni proti Srbom. Tako n. pr. je samostojni agtator Spilano iz St. Ruperta nad Laškim vprašal svoje zborovalce, čemu se dr. Korošec poteguje za Srbe. Dne 14. nov. l. l. so kričali samostojneži v Jurklostru: „Korošec nas je prodal Srbom!“ Eden je izpustil celo besede: „Vsi so goljufi, samo Frane Jožef je bil pravičen!“ V svoji domovini trpijo samostojni to gonjo, v Beogradu pa šauje doktor — pardon kmet — Vošnjak proti tistim duhovnikom, ki se potegujejo za Srbe. Lepa stranka!

d „LEPA NAŠA DOMOVINA.“ Zagrebški „Hrvat“ prinaša pod citiranim naslovom notico, v kateri se pričuje nad prostaškim obnašanjem mariborskih obmejnih uradnikov na kolodvoru. Ob prihodu v vagone pozdravljajo potnike z najgnusnejšimi kletvicami srbskega izvora in to iz navade. Kakor se zdi, ne morejo ti ljudje brez klevetanja ničesar izraziti. V drugih državah obstoji navada, da pošljejo v obmejne kraje najboljše uradništvo, pri nas pa osrečujejo belgrajski centralisti važne obmejne točke z ljudmi, ki bi spadali prej v klanice, kot na sedanja mesta. Kakšno sodbo naj si ustvari potnik iz tujih dežel, katerega nahruli kakšen bivši srbski narednik, misleč, da ima opra-

vek z makedonskim rekrutom? „Lepa naša domovina!“

d CENZURA za poročevalce tujih listov. Ministrstvo za notranje zadeve je odredilo, da se uvede za poročevalce tujih listov cenzura. Ministrstvo je namreč ugotovilo, da širijo nekateri poročevalci v inozemskih listih „tendenciozne vesti“ o razmerah v naši državi. Nam se pa dozdeva, da notranji minister Draškovič, ki je izdal to naredbo, noče čitati v inozemskih listih podrobnosti svoje korupejske afera o donavskem brodovju. Naši demokrati so res naivni in neumni ljudje. Kitajski zidovi ne bodo nikdar preprečili, da ne bi v inozemstvu zamogli spoznati reakcionarstvo naše vlade! Prepoved ozir. naredba je značilna za „poštenost demokratov“, toda dvomimo, da li bo zadostila njihovim pobožnim željam.

d „MILI“ NAM MINISTER dr. Kukovec je govoril na banketu v Londonu in izrazil svoje debelo občudovanje nad rezultati angleških poedin. „Nova doba“ pričakuje, da bo g. minister objavil svoj „angleški govor“ v celoti v svoji „Novi dobi.“ Inozemsko časopisje dr. Kukovečevega londonskega govora ne bo prineslo, ker mu je za dobo bivanja dr. Kukovca v Londonu in Parizu odtegnjen poštni debit za našo kraljevino. O pariško-londonskem nastopu ministra dr. Kukovca bo dajal jugoslovanskim žurnalistom intervjuje g. minister sam po povratku v domovino.

d „NOVA DOBA“ je bila od nekaj branilka demokratskega lopovstva. Potegnila se je v zadnji številki za g. Jurja Džamonjo, katerega ne misli zagovarjati (ker se ne more niti sam), ampak ga zagovarjajo po njenju „Nove dobe“ Džamonjeva dela med našim narodom. Džamonjevo delovanje med Slovenci obstoja doslej v par leumnih javnih nastopih in v nakupu milijone vredne Ogrizekove vrtnarije v Mariboru, katere se bodo držale odlej solze hercegovskih selakov in iz hercegovske dece izsesana kri... Džamonjeve zasluge za slovenski narod obstojijo v prenosu prokletstva hercegovskih selakov in dece na obmejni Maribor. Bodoče Džamonjevo delo med Slovenci pa bo obstojalo v verženju z zelenjavo in bo Slovence ravno tako drl na kožo in kri, kot je že svočas hercegovce, med katere se še danes ne upa!

d MED PROSVETO prištevata „N. doba“ tudi Steinachova brošurica o umjetnem pomladljanju. Nauke le te brošure toplo priporočamo „Novi dobi“, katero bi bilo treba res pomladiti na čuhu, ker po naslovu in po obliki se je že večkrat. Ker niso zamogli „Novi dobi“ osvežiti duha vsi razni naslovi in oblike, bo mogoče dosegel Steinach s posebnim pomladilnim cepivom.

d CESTNA ZADEVA. Od Sv. Petra pri Mariboru nam poročajo: Tisto modrost, ki jo je od naših samostojnežev najeti dopisnik prodajal v „Taboru“ št. 29, bi si bil lahko prihranil. Čemu je bilo treba napadati našo „klerikalno“ stranko, ki ima za St. Peter nekaj več zaslug, nego privandrani samostojneži in njih bratci. Za novo cesto smo bili mi že davno, ko se še raznim našim štajerčijancem niti sanjalo ni o tej cesti. Cesta naj se spelja od Lorberja po reburu proti novi šoli, mimo mežnarje, odkoder se naj pozida viadukt na nasrotni breg. Ta načrt je najprimernejši in najcenejši, — kar je menda dandanes prve važnosti. Od te ceste bosta imela g. župnik in njegov sorodnik ravno toliko koristi, kot vsak drugi, ki bo po novi cesti vozil. Torej večina Šentpeterčanov in še sosedji. Lahko pa naši samostojni, ki imajo vso modrost in skrb za občino v zakupu, speljajo cesto pod cerkvijo. Mi jim damo dober nasvet. Brega pod cerkvijo se seveda ne smejo dotakniti, ker bi se utegnla cerkev podreti na njih bogaboječe glave, česar jim kljub temu, da smo „klerikalni škodljivci“, ne privoščimo. Meljski breg dela premnogim nemale situosti, zlasti raznim demokratskim izletnikom ob nedeljah, ko se vračajo, nasrkavši se močnega „zraka“ v naši rivijeri, „glasno misleč“ v Maribor. Kaj, ko bi tisti sitni breg razbili ter ga zvozili v Dravo od Senekovičeve gostilne naprej? Na tak način bi se znebili brega, ki je javni „skandal“ ne le mariborskemu me-

stu, temveč naravi sami, ki je prav tam tako hudomušna. Toda šalo na stran! „Zeleni“ cestni odbor se je razlefel. Skoda ga ni, ker je bil le nekoliko preveč strankarsko pobarvan. Mi pa svetujemo kot „klerikalni škodljivci“ to-le: Sestavi naj se odbor, pri katerem bodo zastopani brez razlike strank vsi, ki bodo rabili novo cesto; a cesta naj se spelja po načrtu, ki ga smo zgoraj omenili. Tako sodijo vsi pametni Šentpeterčani, ki nekoliko bolj trezno mislijo, nego najeti dopisnik v „Taboru.“

d SE ENKRAT: TANCIG — NEMSKUTAR! „Ptujski list“ je prevzel nehvaležno nalogo. Zavzel se je za „neoporečno jugoslovanstvo“ ptujskega sokolskega podstaroste, kar mu pa ne verujejo niti ptujski liberalni backi, veliko manje pa „Straža“. Dokler nam gospod Tancig ne dokaže svojega narodnostnega čuvstvanja na podlagi legitimacij narodnih primorskih društev, ne moremo preklicati svojih trditvev. Iz trte je izvit, da bi bil g. Tancig svoječasno član optijskega Sokola. V Divači je ustanovil Sokola žel. uradnik g. Skof in ni hotel Tancig pristopiti k društvu niti kot podporni član. Gosp. Tancig, izgovor radi političnega proganjjanja ne bo držal, saj je vendar znano, da so Vas-v času, ko so Vaši tovariši morali kot „p. v.“ ozir. „p. u.“ k vojaku, povišali za kontrolorja. Ker bi g. Tancig rad pripomogel Jugoslov. Matici do 1000 K, mu pri tem „narodnem“ delu radi ustrezemo z dokazi. G. podstarosta! Ali se spominjate, da ste za časa vojne, ko se je moral postaviti službeni zapisnik proti kretniku G... , ki ni razumel nemščine v zadostni meri, zahtevali tolmača za slovensčino?! — „Ptujski list“ nima pravice zagovarjati lažinarodnost bivšega renegata, ker ima v svojem uradništvu zagrizenega štjercijanca, ki ne zahaja v nobeno slovensko družbo, ni član nobenega slovenskega društva in vzgaja svoje otroke izključno v nemščini! Resnično, resnično, Bog je udaril ptujsko frakarijo s slepoto! Kljub temu so državotvorni element, čeprav zagovarjajo oboževatelja Viljemovega, ker je postal po preobratu podstarosta ptujskega Sokola.

d OBCNI ZBOR KZ. Na občnem zboru Kmečke zveze za Guštanj in Tolsti vrh, ki se je vršil dne 6. t. m. so se sklenile štiri resolucije. Prvič se je protestiralo proti ukličenju ženske volilne pravice za občinske volitve, drugič se je ugovarjalo proti nameravanemu „posokoljenju“ šolstva, tretjič se je zaprosila deželna vlada v Ljubljani, naj sedeža okr. glavarstva v Guštanju ne spreminja in slednjič se je vzela akcija represalij, katero iz vaja deželna vlada v Ljubljani za divljanje nemške uprave v coni A nasproti slovenskemu življu z zadoščanjem na znanje. Pri volitvi v novi odbor je bil z malimi izjemami izvoljen stari odbor.

d VERA SAMOSTOJNIH. Prejeli smo iz mariborske okolice: „Kmetijski list“ ogorčen zavrača očitek, da bi bili samostojneži proti veri ali da bi se le eden samostojnež ogibal božje besede. Temveč le zato ostajajo zlasti med pridigo zunaj cerkve „ker vedo vse vasi Slovenije“, da se iz pridiznice po naših cerkvah čujejo le „brezbožni govori.“ Pravo božjo besedo torej spoštujemo in poslušamo — samo oni! Toda kje in kdaj in kako? Skofe in njih sodelavce v evangeljski službi, duhovnike, sramote in zaničujejo. Sveto pismo pač včasih rabijo toda le zato, da iz svetih reči norce brijejo; vsaj eden naših krčmarjev vedno kaj kvasi iz sv. pisma, daje iz njega bedaste uganke, da se potem vsi smejejo njegovim — duhovitosu. Naš učitelj — velik samostojni agitator — ki se včasih ponaša s tem, da je Krist tudi zanj najmodrejši učenik, on po krčmah, pa tudi že večkrat v šoli rad porabi kake svetopisemske besede v to, da udari po veri in verskem življenju, pa razlaga otrokom, kako se je n. pr. Mojzes zmotil, ko je to ali ono zapisal v sv. pismu. Torej ne v sv. pismu, ne v cerkvi ne iščejo samostojneži božje besede. Zato je pametnim ljudem nerazrešljiva uganka, kaj je potem tista božja beseda, ki je temelj njihovi goreči vernosti in odkod jo imajo... Najbrž bo to v zvezi z njihovo „pasjo vero“ ki jo je neko-

razlagal eden njihovih velmož — menda Schnuderl?

d SOKOLI IN SAMOSTOJNE-
ZEL v skupnem objemu. Liberalni listi „Tabor“ in „Jutro“ poročajo, da načelnik mariborskega Orla ni zamogel ustanoviti Orla, ker je vpisana baje vsa samostojna šentjakobska mladina že v Sokolu. Povdarjamo, da je poročilo precej neresnično, sicer pa je značilno, da se zveze Sokola in samostojnežev veselijo liberalni listi. To kaže najože zvezo in sorodstvo samostojne in liberalcev.

d IZ MISLINJSKE DOLINE se nam poroča, da se nahaja sedaj v Gradcu iz Jugoslavije pobeglo Franco Pungersšek iz Pameč pri Slovenjgradcu. Pungersšek je prodal svoje posestvo nekemu Fricu Karničnik v Slovenjgradcu za 1.000.000 K. Kakor slišimo, se nahaja baje radi tega posestva L. Karničnik v celjskih zaporih. Ni nam znano, kaj tiči za to kupčijo, a vemo, da je Pungersšek bil tukaj strasten — nemškiufar, ki je med vojsko in pozneje v Jugoslaviji sovražil vse, kar je slovanskega in delal na to, da bi prišli naši kraji pod Nemško Avstrijo. Ob priliki nesrečnih dogodkov meseca maja 1919 na Koroškem se je takoj pridružil nemškim četam in vozil na nemškem oklopnem vlaku ter z nemškimi vojniki hodil po slovenskih vaseh špijonirat in rekvirirat municijo, katero so pustili jugoslovanski vojniki. Od jugoslovanske uprave je bil obsojen in še ima danes za odsedeti sedem mesecev zapora. Ko je slutil, da bo za treba ta zapor nastopiti, je iskal kupca za svoje posestvo na vseh straneh in končno posestvo dobro prodal, ter jo nato odkuril v Nemško Avstrijo. Merodane oblasti, mesto da bi bile Pungersškega zaprle, so začele preganjati kupca Karničnika in dr. Bratkoviča ter Lobeja, ki so pogodbo pisali in jo podpisali. Pungersšek sedaj v Gradcu zapravlja denar ter udriha po Jugoslaviji in išče Slovence, ki pridejo po opravkih v Gradec, jih napada in hujska nemško druhal in oblasti na nje. Pred kračkim je bil v Gradcu J. Wrečko, katerega je nadržal: „Win-discher Hund, diesen jugoslawischen Hund muss man einsperren!“ itd. Ko je bil iz Ptuj g. Jurko v Gradcu, je mahujskal ljudstvo in policijo na nje, da je komaj odnesel življenje. G. Jurko ima od Pungersškega terjatev večje svote in ko je prišel v Gradec in ga prosil, naj mu izplača, ga je začel pretepatovati in zmerjati: „Windischer Hund, authängen und erschossen muss man dich, sonst bist du und alle Jugoslaven nichts wert!“ Klical je policijo in nahujskal z raznimi podlimi lažmi na njega in ga strašno zadržal. Proti jugoslovanskim sodnikom, in posebno proti državnemu pravdniku v Celju Pungersšek strašno zabavlja, ker je bil obsojen radi streljanja na Slovence na sedem mesecev ječe. Pungersšek pravi, ako bi katerega v Nemški Avstriji srečal, ga takoj ustrelil. Tistih sedem mesecev naj odsedi državni pravdnik sam, češ, on Pungersšek je že v naročju blažene Nemške Avstri-

je, ki ga ščiti. O Pungersšku bi se lahko napisala cela knjiga lumparilj proti državi SHS, kar bi pač naše oblasti morale vpoštevati.

d KAZEN ZA TIHOTAPCE S TOBAKOM. Vlada je določila za tiho tapce s tobakom zelo hude kazni kajti določila je, da se bo odslej tihotapstvo s tobakom kaznovalo s 300 K ali z zaporom od 3 dni do enega meseca za vsak kilogram tobaka.

d AVTONOMISTICNE TEZNEJE Nemcev v Južnih Tirolah. V nekem hanoveranskem listu se pritožuje dopisnik iz Trentina, da vladajo v Južnih Tirolah Italijani s pomočjo nasilja. Niti planinskih koč nemških društev jim ne pusle na miru. Nemški rekruti morajo služiti v južni Italiji, daleč od svoje domovine. Med Nemci se je pojavilo močno avtonomistično gibanje.

d DRAGOCENA MIZA. Dne 8. marca je bila na Dunaju prodana na javni dražbi pisalna miza Napoleona I Bonaparte. Miza je iz mahagonijevega lesa in krasno delo. Med kupci je bilo tudi več Francozov, ki so hoteli mizo kupiti za vsako ceno. Izklicna cena je znašala 3 milijone kron. Francozi so dražili do 12 milijonov. Končno je mizo zdražal dunajski žid baron Reizes za 13 milijonov kron.

d ATENTAT na španskega ministrskega predsednika. Dne 8. marca t. l. se je peljal španski ministrski predsednik Dato v avtomobilu iz svojega urada domov. Na kolesih mu je sledilo nekaj neznancev. Dohiteli so ga v neki ulici ter oddali nanj 27 streljav iz samokresov, ki so vsi zadeli. Od teh streljav so bili trije smrtni. Napadalec so pobegnili. Umrjeni ministrski predsednik je bil eden najspretnejših španskih državnikov in diplomatov. Po strankarski pripadnosti je bil zmeren konservativec. Sumi se, da je bil napaden od sindikalistov, ki so v Spaniji to, kar so v Italiji fašisti. Španski sindikalisti so uprizorili v zadnjem času v neka erih španskih mestih krvave upore in punde, toda železna roka umorjenega ministrskega predsednika je znala vsak upor pravočasno udušiti.

d DIJAŠKA KUHINJA v Celju je prešla med drugimi manjšimi darovi od č. župnega urada pri Sv. Križu pri Ljutomeru 113 K 62 v (Jar. Mohorjanov) in od vlč. g. Josipa Lončariča, župnika pri Sv. Jeditri pri Laškem, 100 K. Lepa hvala! Živeli posnemovalci!

Iz Maribora.

d MESTNA ALI POPREJ OB-
CINSKA HRANILNICA v Mariboru na Slomškovem trgu je bila nekdanj najboljši in najvarnejši denarni zavod v Mariboru, zdaj pa stoji žalibog ob robu propada. Nekdanji nemški odbor je namreč kupil za 12 milijonov kron raznih avstrijskih državnih in drugih papirjev, ki zdaj ne nesejo niti vinarja obresti, in ki zdaj niti dva in pol miliona kron niso vredni. Poteg tega je hranilnica vzela za 17 miljo-

nov kron vojnih posojil, ki tudi ne nesejo nič in zdaj nimajo nobene vrednosti. Zato je potrebna pri hranilnici velikanska varnost in pametno gospodarstvo, da se obvaruje hranilnica in vlagatelji poloma in nesreče. Za nemškim odborom je bil imenovan vladni komisarjem in gerentom hranilnice advokat dr. Irgolič, ki ni imel smisla in srca za zavod. Pod nemškim vodstvom je hranilnica imela 9 uradnikov, dr. Irgolič pa je sprejel v zavod 15 uradnikov, ki večinoma niti potrebne predizobrazbe niso imeli. Nastavil je nekatere uradnike brez vsake prakse celo v 5. plačilnem razredu 2. stopnje, tako, da so dobivali višjo plačo kakor dvorni svetniki, dasiravno niso imeli več kakor 1 oziroma 6 gimnazijskih zaredov. Seveda so bili ti uradniki demokratski in Sokoli. Lansko leto je deželna vlada odstavila dr. Irgoliča kot gerenta in vodstvo hranilnice so prevzeli izkušeni in resni možje, med drugimi doktor Leskovar, dr. Capuder, profesor Vesenjok, Jerovšek itd. Ti so začeli popravljati grehe dr. Irgoliča. Odstavili so 6 nepotrebnih uradnikov in skrčili število uradništva od 15 na 9 v 5. plačilnem razredu nastavljeni uradniki so postavili nazaj v 7. oziroma 8. plačilni razred in s tem znižali stroške za uradništvo letno za okroglo 200.000 K. Ljudstvo, ki je videlo izredno skrb naših mož za hranilnico, je dobilo v zavod zopet zaupanje. Začelo je zopet vlagati denar v hranilnico. Hranilnica, ki poprej ni mogla izplačati nad 300 K enemu vložniku, je dobila zdaj denarja dovolj, da je lahko izplačala vsak znesek. Hranilnica se je začela ravno najlepše razvijati. Tega seveda demokratski, posebno odstavljeni gerent dr. Irgolič niso bili veseli. Zato so se vozili v Beograd in tam tako dolgo rovarili proti hranilnici, dokler jih demokratski minister dr. Draškovič ni uslišal. Brez vsakega vzroka je ta minister razpuštil nad vse delavni, skrbni in štedljivi upravni odbor naših mož mestne hranilnice bo postala navadno korito za demokrate in Sokole, ki se bodo pasli na stroške hranilnice. Slovensko ljudstvo, tako delajo demokratski in vlada z zavodom, katerega si si ti napravila s svojim denarjem, o tem spregovorimo še več.

d GOSPOD DZAMONJA ne mara naših kraljevih sudcev, ki so nalašč za to postavljeni in imajo na razpolago vsa sredstva, da zadevo pravilno poravnajo. Kraljevi sud lahko zasliši pričel, katere hoče, lahko rekvirira uradne akte, diplomatičnim potem lahko doseže, da se zgise kot pričel celo osebe, ki žive v drugih državah. Džamonja hoče nekaj posebnega, hoče nek „časten sud“, ki ne bi mogel zaslišati pričel, dobiti aktov, ki ne bi imeli na razpolago nobenih sred-

stev, katere mora imeti sodnja. Ali je pripravljen gospod Džamonja plačati 100.000 kron ali več, da se organizira tak časten sud, plačajo stroški pričam, katere bi bilo klicati iz Hercegovine in od drugod, najame zapisnikar, strojepiska in sploh, kar je potreba? A kljub temu, bi tak „sud“ ne mogel delati, ker ne bi imel prisilnih sredstev. Častni sud bi bil samo za to, da cela zadeva zaspi in se pozabi. Častni sud je samo zato, da se poravnajo častne medsebojne zadeve maloštevilnih družb, zadeva Džamonje je pa javna zadeva, ki spada pod kraljevi sud. Tožite našega odgovornega uradnika, v imunitetnem odseku imajo odločno besedo demokratski, ki ga bodo radi izročili. V par tednih ga imate lahko pred mariborsko sodnijo, ako vam je ta ljubša, kakor pa mostarska. To je edini način, ki je pri sedanjih razmerah mogoč, da se reši žaljena čast.

d DZAMONJEVA HVALEZNOST napram „Taboru“. Džamonja je začutil potrebo, da se zahvali uredništvu „Tabora“ za „gostoljubno mu odstopljeno predale“, v katerih je „brani“ svojo ogroženo čast. Ta hvaležnost je pravzaprav brezpomembna in nepotrebna, ker je vsakomur znano, da so taboriti celo veseli, če zamorejo polniti svoj list s takimi in enakimi klobasarijami. Pa naj nihče ne misli, da je „Tabor“ vpisan v sodnijskih registrih kot „Brzočistilnica za demokratsko perilo, r. d. z. o. z.“ —

d DZAMONJA, KJE SI?! Mariborska „Volksstimme“ je v svoji zadnji številki priobčila prav lep uvodnik, v katerem omenja uvodoma Cicvaričovo kampanjo proti demokratu Draškoviču in prihaja do zaključka, da je „afera Draškovič“ podobna Džamonjevi. Demokratski so si namreč izmislili zelo primerni način čiščenja korupcijskega perila. Ako zasledi javnost, oz. časopise, kakšen slučaj a la Draškovič, skličejo sejo stranke in tam ugotovijo, da so napadi na tega ali onega prvaka demokratov le izmišljotine in grda „klevetanja“. Ker je „Volksstimme“ g. Džamonjo že ponovno „napadla“ in se s svojo sodbo pridružila „Balkanu“, „Srpski Riječi“ in „Straži“, ima g. Džamonja sedaj priliko, da naperi ost svoje polemikarske zmognosti tudi proti njej. Radovedni smo, kako se bo branil Džamonja proti naši „Volksstimmi“ in če bo „zagrozil“ tudi v tem slučaju urednikom. In če Vam, g. Džamonja, dokažejo gospodje iz Ljudske tiskarne isto, kar smo povdarjali mi, ali boste zopet obljubili 4 tisoč K za Matico?!

d PREDAVANJE SKSZ danes v petek 11. t. m. ob 8. uri v dvorani Kat. pol. društva, Lekarniška ulica št. 6 (za rotovžem). Predava prof. dr. Fr. Kovačič o naših neodrešenih bratih. Po predavanju razgovor o našem razmerju do neodrešenih bratov. Pridite!

d JUGOSLOVANSKA STROKOVNA ZVEZA, skupina Maribor, bo praznovala po sklopu načelstva JSZ v Ljubljani dne 19. marca praznik sv. Jožeta kot svoj delavski praznik.

Moj stric in moj župnik.

Iz francoščine prevedel Paulus.

(Dalje.)

„Zakaj slikate drevesa, bratrance!“ sem mu rekla. „Najgrše drevo v naravi je še vedno lepše kakor tle zeleni zavoja, ki ste jih namazali na platno!“

„Tako torej razumete umetnost, mlada sestrična?“

„Ah mislite, da Junona ni tisočkrat lepša v naravi, nego na sliki?“

„Gotovo da je!“

„In tele modre cvetlice, ki ste jih naslikali na drevje, kaj pomenijo?“

„Ampak, sestrična, to je močiro nebo, ki sije skozi drevje!“

Zavrtela sem se na peti in vzkliknila:

„O nebo, o drevje, o narava! Kakšni grehi se godijo v vašem imenu!“

Stric je imel mnogo prijateljev v mestu, prijateljski je obdeval tudi s sosednjimi družinami po deželi. Ni bilo skoraj dneva, da bi ne bili imeli gostov pri obedu ali pri večerji. Te družbe so bile zame šola, kjer sem se seznanjala s posvetnimi šegami in na radami in se učila držati v ravnotež-

ju svoja čuvstva, kakor mi je svetoval moj župnik. Toda nisem se preveč trudila z ravnotežjem in tudi do tega nisem prišla, da bi zakrivala svoja čuvstva in svoje misli, ki so bile dosikrat prav neokusne in nedostojne.

Stric in sestrična, oba brezpogojno neizprosnava v predpisih dostojnosti in olike, sta mi dajala mnoge dobre nauke o tem poglavju. Pa je bilo, kakor bi v veter govoril. S takorekoč obupno vztrajnostjo sem porabila vsako priliko, da sem kje naredila kak pogrešek ali pa zinjila kako neumnost.

„Zelo neolikana si bila z gospo A., Regina!“

„Zakaj, hinavka Junona? Dala sem jej videti, da mi ne ugaja! To je vse!“

„Da, ravno to je nedostojno, draga neakinja!“

„Tako grda je, stric! Glejte, jaz nimam nobenega nagnjenja do žensk! Zbadljive so, zlobne, od pete do glave vas preiščejo in pregledajo, kot da bi bili živinče posebne vrste!“

„Kako jim ti moreš očitati, da so zbadljive, Regina! Ti si tista, ki jih smešiš in oponašaš!“

„Da! Toda jaz sem lepa in vse

mi je dovoljeno. Gospod Conprat mi je tako rekel oni dan.“

„Ne vidim, kje bi v tem naj bila doslednost. — Torej ti misliš, da te moški ne ogledujejo od nog do glave?“

„Da! Toda moški me občudujejo, ženske pa iščejo pogrške na moj zu nanjosti. In ako jih ne najdejo, si jih izmisljajo. Vidiš, mnogo sem se že naučila!“

„Vidimo, draga neakinja! Ampak skušate priti do spoznanja, da je dostojno in olikano obnašanje upoštevavanja vredna lastnost!“

Kadar so bili mladi ljudje v gostih, sem se dobro zabavala. Stari pa so govorili dolge razprave o politiki — — — Bog, kako me je dolgočasila, ta njihova politika!

„Dve reči bi bilo treba odpraviti“, sem dejala Pavlu de Conprat, „klavir in politiko!“

„Pri moji veri, čisto vašega mnjenja sem!“ se je smejal.

„Ah —! Nimate radi klavirja? Pa vendar poslušate s takim zanimanjem Blanko, ali vsaj vidi se vam!“

„To je zaraditega, ker je Blanko v resnici nadarjena!“

Te besede so vplivale, namé kakor

muhe, ki plešejo krog spečega človeka: dražijo ga in vznemirjajo, četudi ga ne zbudijo in spanja. Zadolžil me Pavlov odgovor ni, kajti vkljub Junonini nadarjenosti bi bila jaz, ki tudi nisem ljubila klavirja, najraje jo kafa ali pa zbežala, kadar je igrala Mozartove ali Beethovneve sonate.

Take se je približal konec septembra. Z obrazom, kot da bi šel na pogreb ali na morišče, se je pripravljala stric, da naju z Junono povede k mojemu prvemu pišnemu večeru.

XII.

Od mojega prvega plesa mi ni ostalo druga v spominu, ko da sem bila vročglavo vesela in razposajena ter da sem besedičila vse vprek neumnosti, ki so mi obrodile drugi dan jedrnat pridigo.

Stric mi je očital, da sem gospoda de Conprat nagovorila z njegovim krstnim imenom — ljudje so se baje kar spogledovali! — da sem nekaterim miadim gospodičnam dajala preveč ljubeznjive priimke in da sem se na ves glas branila, iti domu, ko nama je z blanko namignil, da je že pozno.

Dalje prihodnje.

Zjutraj ob 6. uri bo v stolni cerkvi primerna pridiga in sv. maša. Zelja je, da se udeležijo te skupne delavske cerkvene slovesnosti vsi člani in članice ter da zadoste ob tej priliki po možnosti verski, velkonočni dolžnosti. Obveznost udeležbe naj si naloži vsak sam! — Zvečer ob pol 8. uri istega dne bo v Splavarski ulici kratka delavska akademija. Na sporedu bo petje, deklamacija, govor in dramatičen prizor. Sodelovala bo tudi godba. Prireditelj se bo vršila prvič pri novi električni razsvetljavi. Toliko krščansko mislečemu delavstvu v Mariboru v obvestilo.

JAVNO PREDAVANJE. Ker je celi Maribor v sokolskih vrstah in da ne bodo mlajši Sokoli pozabili, kaki so bili v dobi Avstrije njihovi še sedanjih staroste, je predaval včeraj v dvorani Narodnega doma starosta br. dr. Vlado Serneo o dr. Susteršiču in njegovih petolizcih. Dvorana je bila nabito polna, vse je pritrjevalo predavatelju, ki je podprl svoje trditve napram Susteršiču z dokazi iz lastnega petoliznega življenja.

PREDAVANJE ZENSKEGA DRUŠTVA. V ponedeljek, dne 14. t. m., ob 20. uri, predava v mali dvorani Narodnega doma prof. dr. Kovačič o „zgodovini mesta Maribor.“ Cenjeno občinstvo vabi k prav številni udeležbi — odbor.

IX. SIMFONIČNI KONCERT. Mariborska vojna muzika priredi pod vodstvom kapelnika Ferdo Herzoga v petek, dne 18. t. m. ob 20. uri v Götzovi slavnostni dvorani svoj IX. simfonični koncert s sodelovanjem opernega pevca g. Josipa Križaja, basista na kr. operi v Zagrebu. Predprodaja vstopnic in detajliranih sporedov počenši s 15. t. m. v trgovinah Zlata Frišnik, Slovenska ulica in J. Höler, Solska ulica.

ZABAVNI VEČER V KAZINI. Dne 12. t. m. zvečer točno ob 8. uri vsi na zabavni večer v kazini, katerega priredi častniški odbor pod predstvom g. podpolkovnika Stefanoviča na korist rodbine umorjenega narednika Čuša. Na dnevnem rodu koncertne točke vojaške godbe, Glasbene Matice in pevskega društva „Drava.“ Cene zmerne. Priporočamo čim večjo udeležbo!

OTROCI V POROTNI DVO-RANL. Opažamo, da vsak dan cela vrsta otrok in mladoletnih ljudi prisostvuje porotnim obravnavam. To se je zgodilo posebno zadnjič pri slučaju morilke lastnega otroka Rojs. Pozivamo predsedstvo okrožnega sodišča v imenu občinstva, da upelje nek red, kdo ima pravico vstopa v dvorano in kdo ne. Najbolje bi bilo, da bi se na korist dijaški kuhinji ali kakemu enakemu društvu vpeljale vstopnice.

UDRUŽENJE VOJNIH INV-LIDOV, vdov in sirot kraljevine SHS oblastni odbor Ljubljana za Slovenijo pozivlja vse vojne invalide, vdove in sirote na občini zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 13. t. m., ob 9. uri dopoldne v restavraciji „Maribor“, Grajski trg 1 v Mariboru.

Narodno gospodarstvo.

MEŽIŠKA DOLINA. (Trošarina in žganjekuha.) Na zadnjem občnem zboru KZ za Guštanj in Tolstivrh so se udeleženci hrupno pritoževali zoper naknadno zvišanje trošarine na žganjekuho tistim, ki so trošarini podvrženi. Odbor KZ za Guštanj se je v tej zadevi obrnil na merodajni urad za pojasnilo in sporočja vsem prizadetim: Trošarinski tarifi, veljavni že od leta 1919 za Jugoslavijo, so se s 5. nov. 1920 uveljavili tudi za Koroško, t. j. za Mežiško dolino. Ob času, ko se je žganjekuha pričela, pa davčni urad na Prevaljah ni uradoval, ker je bil ravno v selitvenih bolečinah. Tedaj je trošarino pobirala finančna kontrola, ki je pa zaračunjevala trošarino na žganjekuho še po starem, za Koroško ob času plebiscita izjemnem taritu, ki pa za Jugoslavijo že davno ni več veljal. Zato se je pa davčnemu uradu na Prevaljah predpisalo naknadno zvišati in pobirati primanjkljaj plačane trošarine, da se vplačana svota zednači s trošarino, ki je veljavna za celo Jugoslavijo. Izvedeli smo tudi, da se je davčna oblast na Prevaljah trudila, da bi se to naknadno zvišanje in pobiranje trošarine na žganjekuho v celoti ukinilo. A finančna delegacija v Ljubljani je ta predlog odbila in zaukazala, da mora vseh 65 sirank plačati naknad-

no zvišano trošarino, ki znaša cirka 25.000 K, ker od 5. nov. 1920 veljajo trošarinski predpisi za vso Jugoslavijo, in so torej vsi dolžni plačevati to trošarino. Nam pa ne gre v glavo, zakaj se zdaj stranke uradno sili doplačevati, ki so v dneh splošne zmede plačale, kolikor se je uradno od njih zahtevalo. Kdo pa kmefu doplača ceno na živini, katero je prodal mesca januarja po 11 K za 1 kg, ki pa zdaj stane po 18 K za 1 kg. Vrhu tega so producenti žgano pijačo radi cenega davka tudi ceneje računali odjemalcem in so torej po tem uradnem postopanju oškodovani. Kdo jim bo pa to škodo povrnil? Morda finančna delegacija v Ljubljani? Mi se bomo pritožili na Beograd!

VINSKE CENE PADAJO. V Franciji, Italiji, na Madžarskem in na Hrvaškem se opaža stalno padanje vinskih cen. Meseca januarja je še n. pr. v Franciji stal hektoliter črnega vina 72—80 frankov, sedaj pa stane 62—71 frankov, hektoliter belega vina je stal meseca januarja 100—120 frankov, sedaj stane 80—100 frankov. Na Hrvaškem je stal meseca januarja liter novega vina 16—24 kron, sedaj stane 12—16 K, liter starega vina je stal 24—30 K, sedaj stane 20—26 kron.

CENE ZA SLADKOR v Trstu. V Trstu stane 1 kilogram sladkorja iz Jave 20 jugoslovanskih K.

ZITNE CENE. V Zemunu stane meterski stot pšenice 1000 do 1010 kron, koruze 420 do 430 K, in ovs 355 do 360 K. Cene so torej poskočile. Popraševanje živahno. V Somboru stane meterski stot pšenice 995—1000 kron, koruze 400—410 K in meterski stot ovs 350—360 K. Češki trgovci kupujejo velike množine. V Vinkovcih stane pšenica meterski stot 1000—1010 kron, koruza 430—435 K in ovs 355—365 K. Velike množine žita gre na Čehoslovaško, v Nemčijo in Italijo. V Bački stane pšenica 920—940 K, koruza 340—350 K, ovs 320—330 K in ječmen 520 K meterski stot. Vsa znamenja kažejo, da bomo še pred novo žetvijo vsled ogromnega in brezsmotrenega izvoza žita trpeli pomanjkanje žita v lastni deželi.

CENE ZA SENO IN DRVA. V Budimpešti stane meterski stot sena

350 madžarskih kron in slame 120—150 m. kron, v Mariboru pa stane meterski stot sena 160 K. V Zagrebu stane kubični meter drv 225—300 K.

20 DINARSKÉ BANKOVCE (80 K) še ljudje niso vse zamenjali. Kdo jih še ima, naj jih takoj v priporočnem pismu pošlje Narodni banki v Beogradu. Po 30. marcu izgubijo ti bankovci popolnoma svojo veljavo.

VREDNOST DENARJA. Ameriški dolar stane 144—145 naših kron. 100 nemških mark stane 226—236 jugoslovanskih kron. Za 100 avstrijskih kron plačaš 20—21 naših kron. En francoski frank stane 10.50 kron. Za 100 laških lir daš 530 naših kron in za 100 čehoslovaških kron daš 182—190 jugoslovanskih kron.

ALKOHOL iz premoga. V mestu Torgau na Saksonskem gradijo tovarno, v kateri bodo izdelovali kemično čist alkohol iz ogljika in apnenca. Alkohol, ki bo vporabljen za vživanje, bodo izdelovali na poseben, popolnoma nov sintetičen način. V isti tovarni bodo na sličen način tudi izdelovali očetno kislino za izdelovanje kisa ali octa.

Novejše.

Francози bodo, kakor javljajo listi, zasedli še več nemškega ozemlja in to predvsem v Porelju. Zasedli bodo tudi desni breg Rena v širini 30 km.

Nemci odobravajo postopanje dr. Simonsa. V seji nemškega kabineta, ki se je vršila dne 10. t. m., so člani vlade odobrili delovanje dr. Simonsa in se popolnoma strinjali z njegovo taktiko.

Protiboljševiška vstaja, ki so jo vprizorili kronstadtski ruski mornarji, se širi po vsej Rusiji. Sovjetska vlada je s pomočjo ostrih odredb jedva zadušila upore v mestu Moskvi.

Molitvenik za dekleta. Dobi se zopet „Hči Brezmadežne“, molitvenik za dekleta. Je to najbolj priljubljen molitvenik za Marijine družbenice in druga dekleta. Dekleta, sezite po njem, dokler je še dobiti. Naroči se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru n stane s poštnino vred 36 K.

Modistinja Jos. Robar

Maribor, Ruška cesta 7

se priporoča cenj. damam za napravo klobukov vseh vrst tudi iz sboj prinesenega materijala. Slavniki in „Apré“-forme na razpolago. Sprejemna slavnike za preformanje.

Inserirajte v „Straži“.

MALA NAZNAMILA

Ceno kupite moške hlače dobre kron 120—, 160—, 230—, moške spodnje hlače K 80— in 88—, srajce pisana ali bela K 120—, 145—, 170—, hlačevina 126 cm široka 1 m K 70— do 148—, plavotisk, lep, 1 m K 40—, 45—, 48—, oksford, dober 1 m K 40—, 46—, rujava platno 1 m 34— do 40—, šifoni, fini 1 m K 42— do 50—, predpasniki za ženske K 58—, 66—, 72—, 85—, glavni robci, lepi 4 K 30—, 36—, 42—, konjske žuange 1 par K 24—, 30—, 38—, 44—, uzde navadne in pletene K 15—, 17—, vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; dežni-gumi plašč, angleški kron 1120—, žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130— do 145—, toaletno nilo, žepna zrcala, britve, rože, trake za čevlje, cigaretna papirčke, vse vrste krtač, lasne igle, glavnike in raznega drugega blaga v zalogi

Štefan Strašek,

Celje, Kovaška ulica 1
Priporoča svojo zalogo čevljev moške in ženske za otroke vsakovr-
stne fine in domačega izdelka kakor tudi popravila točno po zmernih cenah. 143

ure vsake vrste se sprej. majo v popravilo. Zaloge ur. zlatine in srebne. Kupujem srebne krone, dve kroške novce srebne goldinarje itd. 119

JAN IGNAČI, MARIBOR
Grajski trg v Gradu (Burg) 5-10

popravila vsakovrstnih ur, zlato in srebrno blago. vse po nizkih cenah se dobi pri urarju

L. Stojec, Maribor
1-27 Jurčičeva ulica 8. 146

Uspešno inserirate v Straži!

in sicer najfinejša je za pet došla. Cena 100 kom. K 36—. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

KREDA

Spodnještajerska ljudska posojilnica
Stolna ulica šte. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.
Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%
Daje posojila na vknjižbo ali poročstvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno.
Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru.
Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

RUDOLF NIEFERGAL
Maribor Koroška cesta 1 Maribor
TRGOVINA
z manufakturnim blagom.
Za Veliko noč in pomlad
velika izbira, nadalje nogavice domačega izdelka po zelo ugodnih cenah.

Čevlje, dokolenice (gamaše), obleke, perilo, tržne torbice, pot. košare vrvi, ter razno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Mariborske podružnice S. P. D.
občni zbor
se vrši v soboto, dne 12. marca 1921
ob 7. uri zvečer v dvorani gostilne „Maribor“
s sl. dečim dnevnim redom: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo o čimskih preglednikov. 5. Poročilo markacijskega odseka. 6. Volitev novega odbora. 7. Slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti vrši se gl. sem pravilo eno uro kasneje občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih. — Ker je dnevni red jako važen, vabi k p. n. vsi udeležbi
ODBOR.

Za Veliko noč!
Za pomlad!
priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga. Cene zelo znižane! Postrežba točna. Za izbornu kakovost se jamči
Karel Worsche, veletrgovina, Maribor.
Gospodna ulica 10.